

'De Geest is in beweging!'

Hoe wordt het nou zomer in de kerk? Zomer, dat is in feite het ideaal. Zomer, dat wil zeggen: een kerk die groeit en bloeit, waar overal de volle vruchten te plukken zijn van Gods liefde, van Gods werk in de wereld. We hebben het dit seizoen gehad over de vier jaargetijden. Over herfst in de kerk: als de kerk kleiner wordt, als mensen de kerk verlaten, maar als die kleinere kerk ook meer kleur krijgt, zoals de bomen in de herfst prachtige kleuren krijgen. We hebben het gehad over winter in de kerk: als de kerk moet overleven in tijden van tegenspoed, en soms langs het randje van de afgrond gaat, maar dankzij Gods genade gespaard blijft. We hebben het gehad over lente in de kerk: nieuwe groei en bloei, nieuwe gemeenten, oude kerken die nieuwe bloei vertonen, de zegen van christenmigranten. Maar hoe wordt het nou zomer in de kerk? Het antwoord wordt gegeven door de Here Jezus Zelf. Zijn gemeente, het lichaam van Christus op aarde, komt tot zomerse bloei door de Heilige Geest! Jezus zegt in vers 13 van Johannes 16: 'Wanneer Die komt, de Geest van de waarheid, zal Hij u de weg wijzen in héél de waarheid!' De Nieuwe Bijbelvertaling zegt: 'de vólle waarheid', dat vind ik nog mooier. De Heilige Geest leidt ons in de vólle waarheid. Dat is hóógzomer! Dan is er een volle oogst, een rijke overvloed!

Ik was bezig met deze teksten, toen ik gisterenmorgen in het dagblad *Trouw* een interview las, dat ik echt adembenémend vond. De verleiding is groot om het héle artikel voor te lezen, maar dat kan niet. Dus dan maar wat stukken eruit. Het is een gesprek met de Engelse schrijver Paul Kingsnorth. Hij is 49 jaar oud, schrijft romans en essays en heeft zich al levenslang ingezet voor het milieu. Hij zegt dit: "Al sinds ik trektochten maakte met mijn vader door de heidelanden van Zuid-Engeland heb ik sterk het besef gehad dat er meer is. (...) Ruim vijf jaar beoefende ik za-zen en bestudeerde de lessen van de Boeddha. Heel nuttig en leerzaam. Maar ik miste iets. Er was veel compassie, maar weinig liefde. Ik voelde een afgrond in mezelf. Ik had die leegte eerder opgevuld met seks, roem, activisme, en nu met mediteren, maar die afgrond bleef. Ik wilde het eerst niet toegeven, maar ik wilde iets aanbidden. Geen christelijke God, nee. Zeker niet. Maar wel iets wat groter was dan mezelf." Kingsnorth besloot toe te treden tot een wiccrakring. "Wicca is een moderne occulte heksentradië, samengesteld uit oude religieuze praktijken en symbolen." (...) Ruim een jaar geleden begon Kingsnorth iets vreemds te ervaren. "Ik droomde over Jezus, die me een boodschap gaf. Mensen om me heen begonnen over Jezus te vertellen. Hij dook op in boeken die ik las, in emails die ik kreeg. Christus links van me, Christus rechts van me. Het was zenuwtergend, ik wilde dat helemaal niet. Ik was een heidense priester! Het christendom was wel het laatste wat me interesseerde. Ik werd... achtervolgd."

Op een avond, toen zijn wiccrakring zou gaan beginnen met een ritueel, voelde Kingsnorth zich ineens straalberoerd. "Ik had heel erg het gevoel dat ik werd overweldigd door een kracht die me belemmerde om de tempel in te gaan. Het was me volkomen duidelijk dat ik werd tegengehouden, en ik wist ook door wie." Na een paar van dit soort heftige ervaringen kon hij maar één ding kon doen, en dat was buigen. "Op een avond maakte ik weer zo'n ervaring mee. Toen het klaar was, wist ik het: ik ben christen." Dat was een vreemde gewaarwording, want het christendom had hij nooit serieus genomen. "Ik zag het als een vermoeide, corrupte religie. Een verzameling morele regels, om God gunstig te stemmen. Ik wist niet dat het christendom in de wortel iets anders is. Dat het het verhaal is van de rebellie van mensen tegen God, en over Christus die de relatie weer herstelt, via nederigheid, armoede en kwetsbaarheid. Deze Christus kwam me halen, zo voelt het nu. Ik ben niet tot bekering gekomen door een rationele overweging. Ik werd overweldigd, zoals C.S. Lewis schrijft, 'door het gestage en onverbiddelijke naderbij komen van iemand die ik heel hard probeerde niet te ontmoeten'. Hoe meer ik er nu over leer, hoe meer dat christelijke verhaal resoneert met alles wat in me zit." (...) Afgelopen januari, terwijl corona over de wereld raasde, liet Kingsnorth zich dopen in de ijskoude rivier de Shannon. Door een Roemeens-orthodoxe priester. "In een orthodox kerkje in Ierland, met grotendeels migranten, vond ik een

eeuwenoud geloof, een geloof met levende heiligen en rituelen met een diepe onverklaarbare kracht, die wijst naar God in alles, in de rivieren en de bergen. Als ik bid, of deelneem aan de eucharistie, dan gebeurt er echt iets, ik voel dat fysiek." (...) Dat veel mensen tegenwoordig juist de tegenovergestelde beweging maken, van christendom naar een meer niet-religieuze spiritualiteit, weet Kingsnorth wel. Sommige vrienden zijn teleurgesteld in zijn ommekeer. "Ik ga het gesprek aan, in mijn essays, op mijn weblog. Maar ik heb hier niet rationeel voor gekozen. Er is een macht in me gekomen en die heeft de afgrond weggenomen. En het opvallende is: ik ken verschillende mensen die iets vergelijkbaars hebben meegemaakt. Ik heb echt het gevoel dat de Geest in beweging is in de wereld, juist in deze tijd van crisis." Als een schrijver die van bûiten komt dít zegt – 'De Geest is in beweging in de wereld!' – dan zou het wel héél erg zijn als wij als gemeente daar geen oog voor zouden hebben! Daarom is het belangrijk dat we vandaag lezen over de Heilige Geest!

De Here Jezus zegt héél veel over de Geest in Johannes 14 en 16. Ik wil er drie thema's uit benoemen: (1) de aanwezigheid, (2) de kracht, en (3) de volheid van de Geest.

1. Let op de aanwezigheid van de Heilige Geest

Ten eerste de aanwezigheid van de Heilige Geest. Jezus zegt in Johannes 14: 16: 'Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster geven, *opdat Hij bij u blijft tot in eeuwigheid*, - let op! Hier gaat het dus over de aanwezigheid van die andere Trooster - namelijk de Geest van de waarheid, Die de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet Hem niet en kent Hem niet, maar u kent Hem wél, want *Hij blijft bij u en zal in u zijn*.' Hij blijft bij u en zal in u zijn! Jezus legt daar stérk de nadruk op: de aanwezigheid van de Heilige Geest: 'Hij blijft bij u en zal in u zijn!' Vers 18: 'Ik zal u niet als wezen achterlaten; Ik kom weer naar u toe.' Een wees heeft zijn of haar ouders verloren. Misschien geldt dat ook voor u of voor jou: dat je je vader mist, of je moeder, of allebei. Misschien heb je heimwee, zou je zó graag nog eens met ze praten... Maar het kan niet, want ze zijn niet meer hier op aarde. Jezus zegt: 'Het lijkt misschien wel alsof jullie eenzaam en alleen achterblijven. Maar dat is niet zo! Ik kom weer naar jullie toe!' Hoe komt Jezus terug? Hij komt terug als de levende Heer, de opgestane Christus. En door Zijn Geest zal Hij altijd bij ons blijven! Altijd! Net zo concreet als in de tijd dat Hij op aarde was en optrok met Zijn discipelen, zó concreet is de levende Heer is ons midden door Zijn Heilige Geest! Hij is hier in de kerk! Hij is bij jou thuis! Hij is bij u, in uw huiskamer! Sterker: Hij leeft in je hart! 'Hij blijft bij u en zal in u zijn!' Paul Kingsnorth heeft dat zo duidelijk ondervonden! 'Mensen om me heen begonnen over Jezus te vertellen. Hij dook op in boeken die ik las, in emails die ik kreeg. Christus links van me, Christus rechts van me.' Zo werkt de Heilige Geest. Je bént dus geen wees! Gedraag je dan ook niet als een wees. Als je je hebt overgegeven aan Jezus, dan is Zijn Geest in jou. En je bent onderdeel van Zijn lichaam op aarde, van de gemeente, de tempel van Zijn Geest. Wat hoorden we aan het begin van de dienst? Die woorden van Jezus, vlak voor Zijn hemelvaart: 'U zult met de Heilige Geest gedoopt worden, niet lang na deze dagen'. Gedóópt worden, ondergedompeld in de Heilige Geest. Niet marginaal, maar máximaal! In evangelische kringen wordt vaak gezegd: 'Je kunt wel geloven en christen zijn, maar dan ben je nog niet automatisch ook gedóópt met de Heilige Geest. Dat is een twééde ervaring, een tweede zegen.' Reformatorische christenen hebben zich altijd wat verzet tegen dat idee, omdat het de vraag is of dat nou echt bijbels is, en ook omdat je dan een soort eersterangs christenen krijgt en tweederangs christenen. De één is al wel gedoopt met de Heilige Geest, de ander nog niet. Ik vraag het me ook af of het bijbels is, dat iedere christen ook nog zo'n tweede zegen nodig heeft. Als je tot geloof komt, dan komt de Heilige Geest je leven vervullen. Maar wat ik zo mooi vind in die evangelische gedachte, dat is het diepe verlangen naar een totale vervulling met de Heilige Geest. Zoals Jezus dat zegt: 'Hij blijft bij u en zal in u zijn!' En dat verlángen, dat is in ieder geval héél erg bijbels. Daarom hebben we daarnet ook gezongen: 'Heilige Geest, vul opnieuw mijn hart!' Zoals je in

een goed huwelijk of in een goede vriendschap of in een goede familieband ook elke keer weer momenten nodig hebt dat je sámen bent. Uit het oog is ook vaak: uit het hart. Jezus belooft de Heilige Geest om voor altijd bij ons te zijn en om ín ons te zijn! En als de Heilige Geest aanwezig is, negéér Hem dan niet! Dat kan! Je kunt mensen negeren, en zo kun je ook de Heilige Geest negeren. Je hoort dat weleens van iemand in een rolstoel, die dan zegt: 'Een vriend rijdt met mij en duwt mij de winkel in. De verkoper gaat praten met mijn vriend, en ik word genegeerd.' Dat is een vreselijke ervaring: genegeerd worden. Waar het om gaat is dat we ons voortdurend realiseren: 'De HERE woont in mij, door Zijn Geest. Hij woont in ons, als gemeente. Als christelijke gemeente vormen we samen Zijn tempel. Hier laat God Zich ontmoeten.' Dat heeft heel praktische consequenties. Bijvoorbeeld dat we gastvrij zijn, zodat mensen God kunnen ontmoeten in de gemeente en in ons persoonlijk leven. Dat we mensen toegang geven tot ons leven, tot ons hart. Want dáár ontmoeten ze de Heilige Geest! Zoals Paul Kingsnorth: 'Christus links van me, Christus rechts van me.' En ook: dat we meer tijd nemen voor aanbidding, aanbidding van God die zó dichtbij is, zó met ons verbonden. Zó wordt het zomer is de kerk, doordat alles doortrokken is van Gods Geest, en we óók vanuit dat besef léven: de aanwezigheid van de Geest.

2. Let op de kracht van de Heilige Geest

Het tweede, dat is: de kracht van de Geest. Als een gemeente zich bewust is van de kracht van de Geest, dan wordt het zomer. Als een gemeente de Heilige Geest vergeet, dan wordt het herfst, of zelfs winter. De kracht van de Geest. We hoorden net die woorden van Paul Kingsnorth in dat interview, over dat moment dat hij met die wiccakring dat ritueel wilde gaan uitvoeren: 'Ik had heel erg het gevoel dat ik werd overweldigd door een kracht die me belemmerde om de tempel in te gaan. Het was me volkomen duidelijk dat ik werd tegengehouden, en ik wist ook door wie.' En dan kan hij nog maar één ding doen, en dat is: buigen. Besef je dat eigenlijk, dat je een God dient die zo ongelooflijk veel kracht heeft? Beseffen wij samen, als gemeente, dat de Heilige Geest, die in ons woont, een onéindige bron van kracht is? En als we dat beseffen, waarom bidden we dan niet meer? Wat staat er in Handelingen 1: 14 over de eerste gemeente tussen Hemelvaart en Pinksteren? 'Dezen bleven allen eensgezind volharden in het bidden en smeken, met de vrouwen en Maria, de moeder van Jezus, en met Zijn broers.' Die broers, die moeten pas nét tot geloof gekomen zijn, want ze hebben zich áltijd verzet tegen Jezus. Maar ze zijn er al bij! Bij die gemeente die bidt en die smeekt! Wanneer hebben wij als Samaritaan-gemeente nou voor het laatst gesméékt?!

Laat we eindelijk eens stoppen met het onderschatten van de kracht van de Geest! Al jaren proberen we hier wat méér te doen in de wijk, hier om de kerk: het project BuurtSamaritaan. We hebben zéker mooie contacten in de wijk, maar het lijkt wel alsof het niet vérder komt. Jarenlang is er een kinderclub geweest, maar het lukte niet om de brug te slaan naar kinderen in de wijk. Het risico is groot dat dit gebouw een soort bunker in de wijk wordt: een groot gebouw dat meestal dicht zit en waar iedereen omheen loopt. Willen we dat? Of willen we écht iets voor die samenleving betekenen? Kijk, en de valkuil is dan om méér te gaan organiseren, méér te gaan vergaderen en méér te regelen. Intussen krijgen we dan nog meer stress en nog meer schuldgevoel als het niet lukt. Waar het om gaat is dat we als gemeente met klem een beroep doen op God Zelf om Zijn Geest te laten waaien en openingen te geven, kansen te geven. En ook om ons ideeën te geven. En natuurlijk, dan moet je ook dingen gaan organiseren. Maar dat is dan niet meer zwaar. De taak ligt niet op onze schouders, de taak ligt bij God. Wij zijn de uitvoerders! Ik kocht een keer een nieuwe boormachine. De man in de winkel zei: 'Laat de boor het werk doen! U moet er niet met uw volle gewicht tegenaan gaan hangen. Dan lukt het niet. Laat de boor het werk doen!' En zo is het ook met de Heilige Geest. Laat de Geest het werk doen! Wij zijn instrumenten in Zijn hand. Jezus zegt in Johannes 18: 8: 'Als die Geest gekomen is, zal Hij (!) de wereld overtuigen van zonde, van gerechtigheid en van oordeel: van zonde, omdat zij niet in Mij geloven (dat is de

grootste zonde: niet geloven in Jezus); van gerechtigheid, omdat Ik heenga naar Mijn Vader en u Mij niet meer zult zien (dat Jezus teruggaat naar God, dat Hij plaatsneemt op de troon naast de Vader, dat is het grootste bewijs dat er gerechtigheid is voor de mensen, vrijspraak bij God, dat Jezus Zijn werk volbracht heeft); en Hij zal de wereld overtuigen van oordeel, omdat de vorst van deze wereld veroordeeld is (en als de vórst veroordeeld is, geldt dat ook voor zijn volgelingen).' De Heilige Geest doet het werk! Hij overtuigt! En als je als gemeente denkt en leeft en werkt vanuit die kracht, dan wordt het zomer! Zomer in de kerk! Dat is het tweede: de kracht van de Heilige Geest.

3. Let op de volheid van de Heilige Geest

En dan het derde: de volheid van de Heilige Geest. Vers 13 van hoofdstuk 16: 'Maar wanneer Die komt, de Geest van de waarheid, zal Hij u de weg wijzen in heel de waarheid', 'in de vólle waarheid'. Die volle waarheid, die ontleent de Heilige Geest aan de Here Jezus Zelf. Vers 14: 'Die zal Mij verheerlijken, want Hij zal het uit het Mijne nemen en het u verkondigen.'

Als de Geest ons als gemeente leidt en onderwijs geeft, dan is dat het onderwijs van de Here Jezus Zelf. Het is het volledige onderwijs, de volle waarheid, die de Geest toepast op ons leven, als gemeente en ook persoonlijk. Zomaar een paar voorbeelden. Wij denken weleens: 'Linkse christenen maken zich druk over het milieu, rechtse christenen maken zich druk over abortus.' Maar de Heilige Geest maakt druk over ál die thema's. De Heilige Geest is niet links of rechts, maar ontleent Zijn onderwijs aan Christus! De Heilige Geest is ook niet gebonden aan de éne of de andere kerk. Wij denken soms over kerken als een lijstje: de beste kerk, die staat op één. Daar hoor je natuurlijk zelf bij. Dan de tweede, die is iets minder goed, dan de derde, enzovoorts. Maar de Geest leidt in de volle waarheid. Voor Jezus is Zijn gemeente niet een lijstje, maar een lichaam! Het Lichaam van Christus! En dan kunnen wij eerbiedig iets leren van dat Roemeens-Orthodoxe kerkje in Ierland, waar Paul Kingsnorth gedoopt werd, net zoals dat kerkje weer iets kan leren van ons. We zijn ook geroepen om in het Lichaam van Christus elkaar vragen te stellen, elkaar scherp te houden. Maar vooral zijn we één. Eén lichaam. De Heilige Geest leidt in de vólle waarheid. Toen ik theologie studeerde, was ik een keer in Oostenrijk op een internationale conferentie voor theologiestudenten. Een van de sprekers was als professor werkzaam in een charismatisch kerkverband, met veel aandacht voor de gaven van de Geest, zoals het spreken in tongen, uitleg van tongentaal, profetie, de gaven van genezing. Ik werd daar onzeker door. Want in ons soort kerken wordt nooit in tongen gesproken, in zo'n soort hemelse klanktaal. En de gave van genezing, zijn er mensen die zo'n gave hebben? Zijn wij wel goed genoeg, dacht ik? Op een middag gingen we wandelen in de bergen, en ik liep naast die professor. Ik vroeg wat hij daarvan vond. Hij zei: 'Die gaven van de Geest, die worden genoemd in de Bijbel als geschenken van God. Een geschenk krijg je. Je kunt het niet afdwingen, je kunt het wel weigeren. Je kunt je ervoor afsluiten. Maar als jij je opent naar God en je bidt of Hij je wil geven wat jij nodig hebt in jouw leven, in jouw werk, dan mag je gerust zijn. Hij gééft dan ook wat jij nodig hebt. Misschien kun je dan in tongen spreken, misschien ook niet. Of je krijgt de gave van genezing, misschien ook niet. Sta ervoor open en laat het verder aan Hem over.' Dat vond ik zo mooi! Zo wijs! De Heilige Geest leidt ons in de vólle waarheid. Niet 'wel charismatisch' of 'niet charismatisch', nee, de Geest ontleent alles wat Hij zegt aan Christus Zelf! Waar Hij spreekt, wordt het zomer! Waar Hij onderwijs geeft, draagt de gemeente rijke vrucht. En diezelfde Geest maakt ons verlangend naar de toekomst. Kijk maar in datzelfde vers 13, hoe dat vers eindigt: '... en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen.' De 'toekomstige dingen', dan gaat het over de terugkomst van Jezus. Het gaat over de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Donderdag zei ik: 'De hemelvaart helpt ons om ons minder te focussen op het hier en nu en meer op het dáár en straks!' Zo wijst ook de Heilige Geest vooruit, naar wat komt. Als Jezus terugkomt, en de hemel van goud is. Als alles goed is, geen pijn meer, geen zorg, geen ziekte, geen dood. Waar de Geest is, leert Hij ons verwachten. Uitkijken naar wat komt. 'Here Jezus, kom spoedig!' 'Eens komt de gróte zomer!' Amen.